

Recuerdos de la nieve

en La última (13)

La Voz de Lena

por Xurde Fernández

Payares foi munchos años pasu obligáu pa los l.lenenses, pa los asturianos que diben camín de la Meseta (hai que recordar qu'hasta 1983 nun s'abrió la primer clazada de l'autopista d'El Güerna) y pa los l.lenenses y asturianos que queríen disfrutar d'esbariar pela nieve.

Anguaño cuando subes o baxes'l puertu y la carretera enllénase de nieve ye obligao parase y pone-y les cadenes al coche (aunque esto tamién pasa munches vegaes n'autopista que sal de Campumanes); pero antaño, en Payares, esistía l'oficiu de **cadeneru**, aquella persona que te ponía, tanto alquilaes como vendíes, les cadenes al coche.

Nel añu 1983 l'autopista que naz en Campumanes inauguraba la so primer calzada, daquella'l peaxe costaba 785 pesetes. Foi la construcción de l'autopista una obra monumental que duró ventiún años desque s'entamaron les obres en 1976 hasta qu'en 1997 se punxo en serviciu l'últimu de los tramos, el desdoblamientu del túnel del Negrón. Cola inauguración de l'autopista recortábase'l tiempu de viaxe de los asturianos hacia la Meseta y amenorgaba'l númberu de vehículos qu'a diariu pasaben per Payares.

Aunque pel puertu quedaba'l pasu p'aquellos que nun queríen pagar peaxe, p'aquellos que-yos venía meyor la ruta payariega por mor del so destín y p'aquellos que practiquen los deportes d'iviernu yá que Payares ye un llugar de referencia pa los asturianos y el esquí yá dende los años venti del sieglu pasáu (son munches les escursiones que dende tol centru d'Asturies se facíen a Payares nesi tiempu y yá en 1924 fúndase ellí'l primer hotel).

De xuru que dalguna vegada de viaxe en coche per Payares o l'autopista tuvisti que parar pa poner cadenes por mor de la nieve y el xelu qu'enllenaben la calzada. Pue ser que, aunque nunca les punxeres, dalgún día nun te vaya quedar otra. Pue ser que nun sepas cómo poneles bien, pue ser que se te xelen les manes de la que lo teas intentando.

Antaño en Payares esistía l'oficiu de cadeneru, payariegos que se dedicaben a alquilar (una persona poníateles arriba o abaxo, y otru quitábateles abaxo o arriba, dependiendo del sen nel que viaxares) o vender cadenes tol iviernu. Y, polo tanto, nun esistía'l problema que, anguaño, se nos pue presentar en cualquier momentu cuando entama a nevar a esgaya yá que, daquella, si nun tabes de poneles yera muncho meyor que te les punxeren aquellos que taben avezaos nello, aunque te costara una cantidá de dineru.

Nun hai qu'escaecer conseñar, yá qu'entamamos allabando la so xera, que les persones que se dedicaben a esti emplegu nun teníen mui buena fama por mor de que cobraben lo que-yos apetecía, atendiendo a les circunstancies.

En 1975 la revista *Asturias semanal*, que marcó una época na prensa asturiana, asoleya un artículu de Constantino G. Rebustiello tituláu 'La crisis de la nieve', y que nos da dalgunos datos rellacionaos colos cadeneros payariegos nesos tiempos malos n'Asturies pa los deportes iverniegos. Diz: "Y tamién la escasez llegó a los cadeneros. En Payares pueblu, cuna d'ellos n'Asturies, unos venti ente mozos, homes y neños dedíquense a esta xera. Dependiendo de la pericia y rapidez del que les pon, de si han de poneles nevando o con temporal puen llegar a cobrar hasta quinientes pesetes. Hebo día qu'un payariegu llegó a ganar ocho mil pesetes con esta xera".

En Payares esti oficiu acabó por desaparecer y, anguaño, son munchos los l.lenenses, los asturianos que s'alcuerden d'esi oficiu desaparecíu de la nuesa tierra como se pue ver en

por Xurde Fernández Fernández, en La Voz de Lena
lavozdelena@yahoo.es

munchos comentarios qu'apaecen en diarios dixitales cuando'l puertu o l'autopista se cierran pola nieve.

Anguaño en Chile esiste esti mesmu oficiu de camín a delles estaciones (El Colorado, La Parva, Valle Nevado). Los cadeneros son un sindicatu qu'espera a los visitantes nel puntu exactu onde los medios de tresporte tienen que poner les cadenes; y aunque tienen unes tarifes afitadas tamién nesos tãn venceyaos colos trabayadores payarriegos yã que, dacuando, cambien el preciu, a títulu individual, por mor de les circunstancias.

por Xurde Fernández